

РЕШЕНИЕ

№ 4241

гр. София, 10.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 175 СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ПЕТЪР ИВ. МИНЧЕВ

при участието на секретаря РОЗАЛИЯ ИВ. ЗАФИРОВА
като разгледа докладваното от ПЕТЪР ИВ. МИНЧЕВ Гражданско дело № 20221110111524 по описа за 2022 година

Предявени са осъдителни иски с правна квалификация чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ от Д. Г. Р. както следва: срещу П. Р. Б. за заплащане на сумата от 10 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконно обвинение в извършено на 16.09.2020г. престъпление по чл. 194, ал. 3, вр. с ал. 1 от НК по ДП № ***/2020г. по описа на РУ на МВР, гр. Нови Пазар, пр.пр. № ***/2020г. по описа на РП - гр. Шумен, прекратено с постановление за прекратяване на наказателно производство от 21.12.2021г., ведно със законната лихва, считано от 16.11.2021 г. до окончателно изплащане; и срещу Областна дирекция на МВР гр. Шумен за сумата от 200 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди от наказателното производство, изразяващи се в платено адвокатско възнаграждение.

С определение от 13.03.2023г. съдът е допуснал замяна на първоначалния ответник Районно управление на МВР – гр. Нови Пазар с ответника Областна дирекция на МВР – гр. Шумен по молба на ищеца и с оглед липсата на правосубектност на районното управление.

Ищецът твърди, че на 16.11.2021 г. с постановление за привличане на обвиняем е привлечен в качеството на обвиняем за извършено престъпление по чл. 194, ал. 3 във връзка с ал. 1 от НК, за това, че на 11.09.2020 г. в землището на гр. Каспичан, обл. Шумен от търговски обект бензиностанция ОМВ-Юг, е отнел чужда движима вещ от владението на Ивайло Бориславов Чолаков - 1 бр. бутилка уиски „Джак Даниелс”, собственост на „ОМВ България” ООД, без негово съгласие, с намерение незаконно да я присвои. Сочи, че през месец октомври 2021 г. е извикан от органите на МВР, за да му бъде връчена призовка, в която било посочено, че е призован в качеството на обвиняем и следва да се яви на 16.11.2021 г. в РУ Нови пазар. Твърди, че не знаел за какво е обвинен и по телефона се свързал с разследващ полицай Тания Давидова, която го уведомила, че на 11.09.2020 г. е извършил кражба. Излага, че се е притеснил от получената призовка и разговора с разследващия полицай, станал нервен, сънят му бил нарушен. При разговори с приятели често избухвал, започнал да отбягва срещи с приятелите си. На 16.11.2021 г., когато бил привлечен за обвиняем по ДП № ***/2020 г. по описа на РУ гр. Нови пазар, разбрал, че

поради прилики с лице, което е извършило кражба от бензиностанция ОМВ е обвинен, че е извършил престъпление. С постановление за прекратяване на наказателно производство на 21.12.2021 г. производството било прекратено.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от П. Р. Б., с който предявеният иск се оспорва като неоснователен. Ответникът излага, че наказателното производство е прекратено, доколкото било прието, че е налице хипотезата на чл. 9, ал. 2 НК. Подробно аргументира, че в случая липсват доказателства досежно претърпените неимуществени вреди. Сочил, че периода през който ищецът е бил привлечен като обвиняем е сравнително кратък, че обвинението не е за „тежко“ престъпление, както и че по отношение на ищеца не са били вземани мерки за процесуална принуда. Оспорва и размера на претендираното обезщетение, като излага, че същият е прекомерно завишен. Счита, че при евентуално уважаване на иска, законната лихва следва да се присъди от 04.03.2022 г. – датата на която постановлението за прекратяване е придобило стабилитет, а не от 16.11.2021 г. – датата на привличане на ищеца като обвиняем. Моли съда да отхвърли предявения иск.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба и от ОД на МВР Шумен, в който се излагат твърдения, че областната дирекция не е надлежен ответник. Искът се оспорва и като неоснователен. Ответникът твърди, че наказателното производство е прекратено поради това, че деянието е малозначително, респ. счита, че ищецът е допринесъл с поведението си за резултата. Прави искане за прекратяване на настоящото производство, а ако се приеме, че искът е допустим – моли за отхвърляне на същия като неоснователен. Претендира разноски.

Съдът, след като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено от правна и фактическа страна следното:

Исковата молба е редовна, а предявените с нея искове са процесуално допустими.

Релевираното от ответника Областна дирекция на МВР – гр. Шумен възражение за недопустимост на производството срещу него като ненадлежен ответник, тъй като повдигналият обвинението старши разследващ полицай бил назначен от пряко от министъра на вътрешните работи, а не от директора на областната дирекция, касае материалноправната легитимация на ответника, а не процесуалноправната такава. При наведени с исковата молба твърдения за причиняване на вредоносния резултат от неколцина по смисъла на чл. 53 ЗЗД, право на увредения е да избере дали да ангажира отговорността на всеки от съвместните причинители на вредите или на някой от тях, който в отношенията с кредитора отговаря за цялото задължение. В настоящия случай ищецът е избрал да предяви иска си за неимуществени вреди срещу единия от причинителите – П. Р. Б., а иска си за имуществени вреди срещу другия – ОД на МВР – гр. Шумен. Доколкото твърденията на ищеца за общо причиняване на вредите предполага солидарна отговорност на ответниците и по двата иска, подобно разпределение на отговорността е допустимо и съобразно диспозитивното начало в процеса исковете следва да бъдат разгледани по начина, по който са предявени.

Предявите искове са с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

На основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от разследващите органи, прокуратурата или съда, при обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано. Ищецът извежда съдебно предявеното субективно материално право на вземане при твърденията, че е претърпял неимуществени вреди от проведено спрямо него наказателно преследване за престъпление по чл. 194, ал. 3, вр. с ал. 1 от НК, за наказателното производство по което е прекратено с Постановление от 21.12.2021г.

За основателността на предявения иск в тежест на ищеца е да докаже: повдигнато срещу него обвинение за извършване на престъпление, наказателното производство по което е било прекратено на някое от посочените в закона основания; претърпени неимуществени и имуществени вреди, които да са в причинна връзка с проведеното наказателно преследване, размерът на вредите.

От приобщената по делото пр.пр. № ****/2020г. на РП-гр. Шумен, ДП № ****/2020г. на РУ на МВР – гр. Нови Пазар се установява, че наказателното производство е образувано с Постановление за образуване на досъдебно производство от 26.10.2020г. срещу неизвестен извършител за това, че на 16.09.2020г. в околностите на гр. Каспичан, обл. Шумен са били отнети от владението на Ивайло Бориславов Чолаков от гр. Варна, без негово съгласие, с намерение противозаконно да се присвоят чужди движими вещи – две бутилки уиски на обща стойност 95 лева, собственост на бензиностанция „ОМВ-юг“, като случаят е маловажен – престъпление по чл. 194, ал. 3 вр. с ал. 1 от НК.

След извършване на следствени действия с Постановление за прекратяване на наказателно производство от 21.06.2021г. наблюдаващият прокурор е прекратил наказателното производство на основание чл. 9, ал. 2, пр. 2 от НК. В мотивите е изложено, че в рамките на проведеното разследване с необходимата категоричност е установено, че на 16.09.2020г. на автомагистрала „Хемус“ в околностите на гр. Каспичан, обл. Шумен, ищецът Д. Г. Р. е отнел от владението на Ивайло Бориславов Чолаков без негово съгласие с намерението противозаконно да присвои бутилка уиски „Джак Даниелс“ на стойност 55,19 лева, собственост на „ОМВ-юг“, гр. Каспичан, а по същото време и на същото място Владимир Владимиров Гецов е отнел бутилка уиски „Джеймисън“ на стойност 39,99 лева. Прокурорът е посочил, че между двете деяния не е установена връзка, а всяко едно от тях поотделно осъществява условията на чл. 9, ал. 2, пр. 2 от НК.

Постановлението е обжалвано от ощетеното юридическо лице „ОМВ България“ ООД и е потвърдено с Определение от 09.07.2021г. на РС – гр. Нови пазар по ЧНД № 264/2021г. Това определение и постановлението за прекратяване са отменени с Определение от 27.09.2021г. на ОС – гр. Шумен по ВЧНД № 349/2021г. и делото е върнато на прокуратурата с указания за предприемане на действия по разследване. Съдът е приел, че е извършено повърхностно разследване на въпросите относно връзката между двете деяния и прекратяването се основава единствено на индивидуалната стойност на всяка от двете вещи, без да се установи обективната истина относно наличието или липсата на съучастие между извършителите.

След връщане на делото на прокуратурата, наблюдаващият прокурор е указал на разследващите органи да предприемат действия съобразно мотивите на определението, но по преписката няма данни за извършени нови действия по разследване. Вместо това, с Постановление за привличане на обвиняем от 26.10.2021г. ищецът Д. Г. Р. е привлечен като обвиняем в това, че на 16.09.2020г. в землището на гр. Каспичан, обл. Шумен, от търговски обект бензиностанция ОМВ-Юг е отнел чужда движима вещь от владението на Ивайло Бориславов Чолаков, а именно – 1 бр. бутилка уиски „Джак Даниелс“ от 0,700 литра на стойност 55,16 лева, собственост на „ОМВ България“ ООД, без негово съгласие, с намерение незаконно да я присвои, като случаят е маловажен – престъпление по чл. 194, ал. 3 вр. с ал. 1 от НК. По отношение на ищеца не е взета мярка за неотклонение. Като обвиняем е привлечено и лицето Владимир Владимиров Гецов.

Постановлението е предявено на ищеца на 09.11.2021г. и на същата дата е извършен разпит на обвиняем.

С постановление за привличане на обвиняем от 16.11.2021г. ищецът отново е привлечен като обвиняем за посоченото престъпление и е разпитан отново като обвиняем на 16.11.2021г. Преписката е изпратена на наблюдаващия прокурор с мнение за повдигане на обвинение.

С Постановление за прекратяване на наказателното производство от 21.12.2021г. на РП – гр. Шумен наблюдаващият прокурор отново е прекратил наказателното производство на основание чл. 9, ал. 2, пр. 2 от НК поради ниската пазарна стойност на отнетите вещи. Уведомени са всички обвиняеми и ощетеното юридическо лице, като постановлението не е било обжалвано.

Съгласно нормата на чл. 9, ал. 2 НК не е престъпно деянието, което макар формално и да осъществява признаците на предвидено в закона престъпление, поради своята малозначителност не е общественноопасно или неговата обществена опасност е явно незначителна. Малозначителността на деянието, уредена в цитираната норма, изключва неговата обществена опасност, а деяние, което не е общественно опасно, не съставлява престъпление по смисъла на чл. 9, ал. 1 НК. В този смисъл основаниято за прекратяване на наказателното производство по чл. 9, ал. 2 НК е съответно на това, уредено в чл. 24, ал. 1, т. 1, пр. 2 от НПК – когато деянието /макар и извършено/ не съставлява престъпление. Следователно прекратяването на наказателното производство на това основание осъществява и състава на чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 3 ЗОДОВ, защото наказателното производство срещу ищеца е прекратено поради това, че извършеното деяние не е престъпление.

С оглед на това, неоснователен е и доводът на ответниците относно наличието на изключителна вина или съпричиняване на вредите от страна на ищеца съгласно чл. 5 ЗОДОВ, основани на извършеното от ищеца деяние. В хипотезата, в която наказателното производство е прекратено, защото извършеното деяние не е престъпление, отговорността на държавата се ангажира заради това, че е обвинила ищеца в извършване на престъпление, каквото обективно не е налице. Без значение е дали извършеното изпълнително деяние съставлява друг вид правонарушение и дали то формално осъществява признаците някой от предвидените в особената част на НК състави – след като то не съставлява престъпление, уреденото в чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 3 ЗОДОВ основание за ангажиране обективната отговорност на държавата е осъществено и тя не може да се оневини по съображения, че ищецът все пак е извършил нещо противозаконно. Обективният факт на осъществяване на изпълнителното деяние не може да бъде разглеждан и като източник на съпричиняване на вредите от незаконното обвинение, тъй като именно държавата чрез прокуратурата като правозащитен орган и своите разследващи органи е компетентна да прецени, дали едно деяние съставлява или не съставлява престъпление. Фактът на извършване на деянието е ирелевантен за последиците от неправилната преценка на държавата по този въпрос. Противното би означавало да се възприеме, че във всяка хипотеза на чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 3 ЗОДОВ е налице съпричиняване на вредите, защото ищецът всякога е извършил нещо, което е станало повод за неправилната преценка.

Освен това, независимо от обективния характер на отговорността по ЗОДОВ следва да се посочи, че още към датата на привличането на ищеца като обвиняем ответниците са били наясно, че извършеното деяние не съставлява престъпление, тъй като е налице хипотезата на чл. 9, ал. 2 НК. Това е така, защото наблюдаващият прокурор вече е бил прекратил наказателното производство на това основание на 21.06.2021г. /преди привличането на ищеца като обвиняем/. С определението за отмяна на постановлението за прекратяване окръжният съд не е давал указания за привличане на обвиняеми, а за извършване на допълнителни действия по разследване, от които да се установи, дали наистина се касае за две самостоятелни деяния, всяко от които е малозначително на основание чл. 9, ал. 2 НК, или за едно престъпление, извършено от две лица при условията на съучастие. Тези указания на окръжния съд реално не са били изпълнени, а вместо това ищецът и другото лице са били привлечени като обвиняеми за самостоятелни престъпления – кражби на по една вещ на явно малозначителна стойност, само за да бъде прекратено наказателното производство отново на същото основание с постановлението от 21.12.2021г., без да бъдат извършвани каквито и да било действия по разследване. При това положение съдбата на наказателното производство е била предизвестена и не е била налице каквато и

да било необходимост от привличане на ищеца като обвиняем, за да бъде постановено ново прекратяване на същото основание.

Неоснователни са и изложените от ищеца в исковата молба твърдения, че не бил автор на деянието, за което му е повдигнато обвинение, защото се касаело за визуални прилики с друго лице. В производството по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ съдът е обвързан от основанието, посочено в постановлението за прекратяване на наказателното производство, и не може да осъществява инцидентен съдебен контрол върху него. Ако ищецът е искал наказателното производство срещу него да бъде прекратено на основание чл. 24, ал. 1, т. 1, пр. 1 от НПК /деянието не е извършено/, а не на основание чл. 9, ал. 2 НК /малозначителност/, той е могъл да реализира това свое право по пътя на обжалване на постановлението за прекратяване, което в случая не е сторено.

На следващо място относно постановлението за прекратяване на наказателното производство е необходимо да се уточни следното. Съгласно съдебната практика /Решение № 197 от 17.05.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1211/2010 г., III г. о., ГК и Решение № 205 от 6.11.2019 г. на ВКС по гр. д. № 863/2019 г., IV г. о., ГК/ постановлението за прекратяване на наказателното производство не е предвидено между актовете по чл. 412, ал. 2 НПК, които влизат в сила. Според чл. 243, ал. 9 НПК - постановлението за прекратяване на наказателното производство, което не е било обжалвано от обвиняемия или от пострадалия или неговите наследници, или от ощетеното юридическо лице, може служебно да бъде отменено от прокурор от по-горестоящата прокуратура, а когато е обжалвано, определенията на съда по чл. 243, ал. 5, т. 1 и т. 2 подлежат на проверка по реда на глава тридесет и трета "възобновяване на наказателни дела" /чл. 419, ал. 1 НПК/. От цитираните разпоредби е видно, че прокурорският акт за прекратяване на наказателното постановление, не влиза в сила, дори когато е съобщен на всички засегнати лица по чл. 243, ал. 3 НПК, защото може служебно да бъде отменено от по-горестоящ прокурор, ако не е обжалвано. Следователно, стабилитетът на постановлението за прекратяване на наказателното производство в смисъла на т. 4 на ТР № 3/22.04.2005 г. на ОСГК на ВКС, като основание за възникване отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи, изисква то да е съобщено на лицето, което претендира вредите по реда на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ и лицето да не е поискало наказателното производство да продължи и то да завърши с оправдателна присъда.

В настоящия случай, видно от приобщеното досъдебно производство, постановлението за прекратяване от 21.12.2021г. е съобщено на ищеца Д. Г. Р. на 30.12.2021г. и срокът за неговото обжалване от ищеца /в който би могъл да поиска производството да продължи и да завърши с оправдателна присъда/ изтича на 06.01.2022г., поради което фактическият състав на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ е осъществен на 07.01.2022г. Ето защо изложените както от ищеца, така и от прокуратурата доводи относно датата на осъществяване на фактическия състав, респективно датата, от която се дължи законна лихва върху обезщетението, са неправилни. Датата на постановлението за повторно привличане на ищеца като обвиняем /16.11.2021г./ и датата на печата за влизане в сила на постановлението за прекратяване /04.03.2022г./ са без значение за този момент съобразно изложената по-горе съдебна практика. Постановлението се е стабилизирало на 07.01.2022г.

Следователно, от събраната по делото доказателствена съвкупност се установява по безспорен начин, че ищецът Д. Г. Р. е търпял вреди от незаконното обвинение за период от 09.11.2021г. /датата на предявяване на първоначалното постановление за привличане на обвиняем срещу него/ до 07.01.2022г. – т.е. за период от 1 месец и 28 дни. През този период ищецът се е явявал два пъти в досъдебното производство – веднъж за предявяване на първоначалното постановление на 09.11.2021г., и втори път за предявяване на второто постановление за привличане, както и за предявяване на разследването на 16.11.2021г.

Относно претърпените от ищеца неимуществени вреди вследствие на наказателното

преследване, от показанията на свидетелите Стоян Николов и Методий Вацов се установява, че след привличането му като обвиняем ищецът станал затворен, започнал да страни от приятелите си, стоял изолиран вкъщи, бил притеснен, не говорел с майка си и започнал да употребява алкохол. Около един месец след случката ищецът започнал да слиза от дома си и да говори с приятелите си, като разказвал, че си имал проблеми с полицията, каквито никога до този момент не бил имал. Бил притеснен, че щяло да му излезе име на крадец, както и че това щяло да рефлектира върху живота му занапред. Ищецът бил много честолюбив и казвал, че не е имало такова нещо. Според свидетелите ищецът не бил същия човек след това. Съдът кредитира свидетелските показания като последователни, логични и добросъвестно дадени, доколкото възпроизведените от свидетелите реакции на ищеца представляват логични последици от привличането на едно неосъждано до този момент лице като обвиняем за извършено престъпление. Освен това негативните емоции като тревожност, стрес, притеснение, страх от осъждане, са в кръга на обичайните последици от наказателното производство, които според съдебната практика /Решение № 53 от 7.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3528/2018 г., III г. о., ГК и Решение № 270 от 16.02.2018 г. на ВКС по гр. д. № 284/2017 г., IV г. о., ГК/ следват от закона и не се нуждаят от нарочно доказване.

Извън кръга на обичайните вреди са обстоятелствата, предмет на представения амбулаторен лист и на приетата съдебно-психологична експертиза. От амбулаторния лист за платен преглед от 21.02.2022г. се установява, че на ищеца е поставена основна диагноза „Посттравматично стресово разстройство“. От експертното заключение по съдебно-психологичната експертиза, което съдът кредитира като пълно, ясно и компетентно изготвено, се установява, че посттравматичното стресово разстройство е неврологично заболяване, причинено от стрес, то може да се развие след излагане на каквото и да е събитие, водещо до психологическа травма. Симптомите могат да включват смущаващи мисли, чувства или сънища, свързани със събитието, умствено или физическо безпокойство, свързано с травми, опит за избягване на травми, промени в начина, по който човек мисли и усеща. Повечето хора, които преминават през травмиращи събития, могат да срещат временно затруднения при приспособяване и справяне с проблеми, но с течението на времето и с адекватна терапия, в повечето случаи се подобряват. Ако симптомите се влошават, продължават месеци или дори години и затрудняват ежедневно функциониране, то тогава се касае за посттравматично стресово разстройство. При освидетелствания по анамнестични данни има всички белези, че това разстройство е било актуално веднага след периода на неговото обвинение и е диагностицирано от лекар-психиатър. То не е същинско психично заболяване, а е невротично разстройство. Периодът на това заболяване не е продължителен ако се лекува адекватно и ако се промени ситуацията. Според МКБ този период е около 6 месеца, но много често поради тежестта на травмиращите събития или трудности при възстановяването може да се удължи и да продължи дори години. В момента според тестовото изследване освидетелстваният не е преодолял докрай стресовата ситуация, тъй като има данни за леко завишена депресия и тревожност. Доколкото появилото се у освидетелствания невротично разстройство може да се породило от случилото се с него на 16.11.2021г. и преди това не е имал такива оплаквания, вещото лице приема, че то е в пряка връзка с обвинението. Имал е периоди на лабилитет на самочувствие и самооценка, които на настоящия момент са в период на стабилизация. Останало му е чувство за обида и огорчение от случилото се.

Съдът възприема извода на вещото лице, че посттравматичното стресово разстройство, с което ищецът е диагностициран на 21.02.2022г., се явява в пряка причинно-следствена връзка с процесното обвинение. Това е така, защото диагностицирането на ищеца е извършено в кратък период след окончателното приключване на наказателното производство /по-малко от 2 месеца по-късно/, стресът от повдигнатото обвинение е годен да породило такова състояние и същевременно липсват каквито и да било твърдения и доказателства ищецът да е страдал от такова разстройство преди да бъде привлечен като

обвиняем. Следователно развитието на това заболяване се явява част от кръга от неимуществени вреди, които подлежат на обезщетяване от държавата вследствие на незаконното обвинение. Доколкото, обаче, се касае за неврологично заболяване, чийто период на възстановяване по МКБ е около шест месеца, а по делото липсват твърдения и доказателства ищецът да е извършвал последващи посещения при специалист психиатър или невролог с оглед липсата на резултат от назначеното му лечение, съдът не следва да приеме, че непреодоляването изцяло на стресовото събитие към датата на освидетелстването се дължи само и единствено на интензитета на въздействие на наказателното производство върху ищеца. Още повече, че в случая интензитетът на негативното влияние на наказателното производство върху ищеца е подчертано нисък. Касае за изключително кратък период на развитие на наказателното производство, в който на ищеца е повдигнато обвинение за маловажен случай на кражба /за какъвто законът предвижда алтернативни наказания лишаване от свобода до 1 година или пробация, или глоба, освен това може да се приложи чл. 78а НК/, явявал се е пред държавните органи само два пъти и не му е била взета мярка за неотклонение, нито е бил подложен на каквато и да било друга процесуална принуда. Ето защо съдът приема, че в причинно-следствена връзка с наказателното производство се явява единствено възприетият в Международната класификация на болестите период на възстановяване от посттравматичното стресово разстройство, с продължителност от шест месеца.

По отношение на размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът приема, че поначало, въпреки липсата на възможност за съпоставяне между претърпените болки, страдания и психически затруднения и паричната престация, законодателят е дал възможност на увредения да претендира парично обезщетение за тези увреждания, като е предоставил на съда да прецени във всеки конкретен случай какъв е справедливия размер на това обезщетение, което има компенсаторен характер. Понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 33Д не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението /т.2 от Постановление № 4 от 23.12.1968 г. на Пленума на ВС/, като например - характер и степен на увреждането, начин и обстоятелства, при които е получено, вредоносни последици, тяхната продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, неговото обществено и социално положение.

В частност следва да бъдат отчетени от една страна продължителността на наказателното преследване – 1 месец и 28 дни, че се е наложило ищецът да се явява два пъти за участие в процесуални действия, че ищецът е неосъждан, което води до по-голям интензитет на притеснението от производството и страха от осъждане, възрастта на ищеца – на 43 години към датата на привличането, обстоятелството, че ищецът е претърпял притеснение, стрес, страх от осъждане, променил е поведението си, като е станал затворен, избягвал е контакти с приятели и разговори с майка си и обичайният му социален живот е бил нарушен. Извън кръга от обичайните неимуществени вреди, съдът отдава значение на развитото от ищеца вследствие на наказателното производство посттравматично стресово разстройство в рамките на медицински възприетия възстановителен период.

От друга страна съдът отчита факта, че престъплението по чл. 194, ал. 3 вр. с ал. 1 НК не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 НК, че на ищеца не е наложена мярка за неотклонение, нито друга мярка за процесуална принуда, изключително краткия период на развитие на наказателното производство, съпроводен с ниско ниво на ангажираност на ищеца с него, че фактите относно образуваното наказателно производство не са станали публично достояние и са били известни единствено на ограничен кръг от лица, както и че претърпените неимуществени вреди са се развили в рамките на обичайния възстановителен период.

В този смисъл съдът приема, че размерът на дължимото обезщетение за неимуществени вреди, който би удовлетворил обществения критерий за справедливост при

съществуващите в страната общественно-икономически условия на живот, с оглед на конкретните обстоятелства по делото, следва да бъде определен на 2000 лева. За разликата над този размер до пълния предявен размер от 10 000 лева искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

Както беше посочено по-горе, постановлението за прекратяване е добило стабилитет по отношение на ищеца на 07.01.2022г., поради което претенцията за присъждане на законната лихва върху това обезщетение следва да бъде уважена считано от 07.01.2022г. до окончателното изплащане на вземането, а за периода от 16.11.2021г. до 06.01.2022г. тази претенция следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

Изцяло основателен е предявеният иск срещу Областна дирекция на МВР – гр. Шумен за заплащане на сумата от 200 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди вследствие на наказателното производство, изразяваща се в платеното от ищеца адвокатско възнаграждение. Доколкото привличането на ищеца като обвиняем и последващите процесуални действия до изпращането на наблюдаващия прокурор са извършени от разследващ полицай при Районно управление на МВР – гр. Нови пазар като поделение на ОД на МВР – гр. Шумен, безспорно в случая е налице съвместно причиняване на вредите от областната дирекция и прокуратурата по смисъла на чл. 53 ЗЗД и ищецът може да претендира обезщетението от който и да било от солидарните длъжници. За този извод е без значение въпросът, дали страна по правоотношението с разследващия полицай /трудова, служебно или друго/ е директорът на областната дирекция със статут на юридическо лице или пряко министърът на вътрешните работи. Това е така, защото съгласно чл. 43, ал. 3, т. 1 ЗМВР, директорите на областните дирекции осъществяват общото и непосредственото ръководство, което несъмнено включва ръководството на дейността на служителите на МВР в районните управления, включени в териториалния обхват на съответната областна дирекция. В този смисъл независимо от това, дали директорът на областната дирекция осъществява правата на „работодател“ по отношение на разследващия полицай в съответното РУ на МВР, областната дирекция носи гаранционна отговорност с оглед задълженията на директора на ОД на МВР да ръководи дейността на районното управление и всички служители, изпълняващи длъжността си в него.

Видно от представения в оригинал на л. 101 от досъдебното производство договор за правна защита и съдействие между ищеца и адв. С. Берковска-Иванова /копие от който е приложен и към исковата молба/ ищецът е заплатил на адвоката изцяло в брой уговореното възнаграждение от 200 лева. Релевираното от ответника възражение за прекомерност на възнаграждението е неоснователно, тъй като същото не надхвърля минималния размер, установен в чл. 12 вр. чл. 13, ал. 1, т. 1 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения в приложимата към датата на сключване на договора редакция /последно изменена ДВ, бр. 68 от 31.07.2020 г./. Ето защо предявеният иск е основателен и следва да бъде уважен изцяло.

По разноските.

С оглед изхода от спора и на основание чл. 10, ал. 3, изр. 1 ЗОДОВ, ответниците следва да бъдат осъдени да заплатят на ищеца сторените разноски за държавна такса в общ размер на 10 лева – всеки ответник по 5 лева. Също така ищецът е сторил разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 830 лева, платени изцяло в брой, което не е прекомерно с оглед цената на предявените искове. Доколкото ищецът не е разграничил възнаграждението между двата иска, такова разграничение следва да бъде извършено от съда по съотношение между цените на исковете /общо 10 200 лева, от които 10 000 лева срещу прокуратурата към 200 лева срещу ОД на МВР/. Така, по иска срещу прокуратурата се припада възнаграждение в размер на 813,73 лева, а по иска срещу ОД на МВР – гр. Шумен – 16,27 лева. С оглед уважената част от иска, прокуратурата следва да бъде осъдена да заплати на ищеца на основание чл. 10, ал. 3, изр. 2 ЗОДОВ разноски за адвокатско

възнаграждение в размер на 162,75 лева, а ОД на МВР – гр. Шумен следва да бъде осъдено да заплати припадащите му се 16,27 лева изцяло. При сбиране на държавната такса и адвокатското възнаграждение, прокуратурата следва да заплати на ищеца общо 167,75 лева, а ОД на МВР – гр. Шумен сумата от общо 21,27 лева.

На последно място, съдът намира че на основание чл. 78, ал. 6 ГПК вр. чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ П. Р. Б. следва да бъде осъдена да заплати сумата от 300 лева, възнаграждение на вещо лице, което е било първоначално изплатено от бюджета на съда. В трайната практика на ВКС се приема, че дължимата, но невнесена държавна такса, както и разноските, които са направени за сметка на съда е финансово-правно задължение към бюджета и събирането на сумите по това задължение се извършва служебно от съда. В този смисъл Определение № 3638 от 21.11.2023 г. на ВКС по ч. гр. д. № 4489/2023 г., IV г. о., ГК

Мотивиран от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА П. Р. Б. да заплати Д. Г. Р., с ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „Сердика“, бл. 8, ет. 16, ап. 54, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ сумата от **2000 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконно обвинение в извършено на 16.09.2020г. престъпление по чл. 194, ал. 3, вр. с ал. 1 от НК по ДП № ***/2020г. по описа на РУ на МВР, гр. Нови Пазар, пр.пр. № ***/2020г. по описа на РП - гр. Шумен, прекратено с постановление за прекратяване на наказателно производство от 21.12.2021г., ведно със законната лихва, считано от 07.01.2022 г. до окончателно изплащане на вземането, както и на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ сумата от **167,75 лева**, представляваща сторените по делото разноси, като **ОТХВЪРЛЯ** предявения иск за разликата над 2000 лева до пълния претендиран размер от 10 000 лева, както и претенцията за законна лихва за периода от 16.11.2021г. до 06.01.2022г.

ОСЪЖДА Областна дирекция на МВР – гр. Шумен, с адрес: гр. Шумен, ул. „Сан Стефано“ № 2, да заплати Д. Г. Р., с ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „Сердика“, бл. 8, ет. 16, ап. 54, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ сумата от **200 лева**, представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в платено адвокатско възнаграждение, вследствие на незаконно обвинение в извършено на 16.09.2020г. престъпление по чл. 194, ал. 3, вр. с ал. 1 от НК по ДП № ***/2020г. по описа на РУ на МВР, гр. Нови Пазар, пр.пр. № ***/2020г. по описа на РП - гр. Шумен, прекратено с постановление за прекратяване на наказателно производство от 21.12.2021г., както и на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ сумата от **21,27 лева**, представляваща сторените по делото разноси.

ОСЪЖДА П. Р. Б., да заплати в полза и по сметка на Софийски районен съд на основание чл. 78, ал. 6 ГПК вр. чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ сумата от **300 лева**, представляваща възнаграждение на вещо лице, платено първоначално от бюджета на съда.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____